

Tudi mladi Turek se začne plašno ozirati krog sebe in sezati za pas, kjer je imel prej orožje. Najbolj čudno se obnaša hadži, kateremu se po pijači še ni bila glava razvedrila; skoro bi bil človek, ki ga je videl skakati, plesati, zvijati in pačiti se, mislil, da je znorel.

Kaj početi zdaj? Čez grapo vozovi ne morejo, druge poti pa ni čez njo, ko ta. Turčin s svojim čibukom jezno skače okrog in ukaže voznikom, naj brž poberó tramove v grapi in zopet naredé most, al ti majó z ramami in se izgovarjajo, da nimajo nikakoršnega orodja; tudi jaz spoznam, da ne bo s tega nič, vsaj do noči ne, toraj sklenem iti s hadžijem in Bošnjakom na Banjoluko ter tam čakati koč.

Ravno hočem ta svoj sklep razodeti hadžiju, kar počí v hosti puška in krogla žvižga memo moje glave. Vse se prestraši, moj Bošnjak me prime za roko in kriči: „No evo! To je lopov, a gotovo jih je več. Zdaj pa le na noge, kajti braniti se sama ne moreva, drug pa nima nihče orožja. Evo hadžija!“

Pri poku puške so bili vsi vozniki skočili za vozove in se skrili, le Turčin je obstal in kričal v goščavo nekaj, česar pa nisem razumil. Hadži pa jo je bil vrezal po jarku doli kakor zajec, da ga je bilo komaj še videti. Vse to se je bilo zgodilo nagleje nego tu morem povedati, tudi zá-me ni bilo nobenega premisljevanja več, zato skočim — revolver za strel pripravljen — za Bošnjakom v grapo ter oba tečeva kar moreva ob rebru; za sabo slišiva še več strellov, ki pa nama nič ne škodujejo.

Tako dospeva na griček, s katerega je bilo na mesto napada nazaj videti; vstaviva se, da si oddahneva, ter gledava, kaj se je zgodilo. In kaj vidiva! Vozove, krog njih polno lopovov, ki so kože premetavali, kakor da bi kaj iskali, voznikov ni bilo nobenega več, Bošnjak mi reče, da so gotovo pobegnili, le mladi Turek je tam k drevesu privezan.

„Kaj hočejo lopovi Turčinu?“ — vprašam Bošnjaka.

„Novcev hočejo imeti od njega“ — je odgovor.

„Saj je Turek, kakor oni!“

„Lopov ropa pri kristijanah in Turkih, ne briga se za Mohameda. — Ali evo, vidiš, gospodine?“

Pri teh besedah me prime Bošnjak za roko in jo nameri v hosto unkraj grape. Radoveden se ozrem tje in — pok, pok — je slišati, od vseh krajev planejo ven avstrijski vojaki, katere je bilo prej privabilo streljanje, in tolovaji so zajeti, še predno se prav zavedó. Le še par pokov sem in tje, potem kratek boj, kmalu so tolovaji razoroženi in nagnjeni skup v gručo.

„Idiva nazaj, gospodine!“ — prične moj tovariš — „zdaj je vse pri kraju, lahko vzameš svoje blago“.

Al jaz majem z glavo, ker nisem imel prav nič veselja več, trževati na tak način. Če mi Turčin spravi kože v Banjoluko, mu jih bom plačal, pa bo, sam pa ne maram o takih razmerah nikamor hoditi pó-nje. Toraj hodiva proti Banjiluki! Bošnjak se vdá v to, čeravno mu ni nič kaj všeč, ter gre z mojo prtljago naprej. Čez par korakov pa se zopet vstavi in zakriči:

„Čudo, gospodine, evo hadžija!“

Jaz pogledam na pokazani kraj, to je v brdo pod grapo in tam vidim res teči človeka z belim turbanom tako, da je skoro ves pri tleh kakor zajec, a za njim avstrijskega vojaka, dolzega Dalmatinca in slišati je: „stoj, lopov!“ Toda hadži le še huje teče, prostor med njim in vojakom postaja čedalje večí. Kar se zadnji ustavi, pomeri, dim in pok in hadži pade, da še kozolec naredi.

„Na, ta je nedolžen“ — mrmram jaz, ker me je ta prizor toliko razburil.

„Turčin, dušmanin, nekrst je“ — pa mrmra Bošnjak in korači naprej.

Jaz še nekoliko časa gledam tje, kjer je hadži padel, in vidim vojaka, ki teče k njemu, ga pogleda, vzdigne in potem, ko vidi, da ne more iti, pusti ga na mestu ter gre pomoči iskat. Hadži je bil res le ranjen v nogo in še ne hudo, kajti ko so pozneje prišli vojaki po-nj, si je uže bil sam obvezal rano. Meni je to prav dobro delo, kajti ne bi bil rad videl, da bi bil imel kacega človeka življenje na vesti, če je tudi le Turčin. Kar se je zgodilo, zgodilo se je le zavoljo mene, toraj sem bil vsega kolikor toliko kriv jaz.

Kmalu sva prišla nazaj v Banjoluko zelo zdelana, lačna in žejna. S pomočjo svojega spremljevalca sem dobil v neki hiši majhno luknjo, da sem mogel biti pod streho, a le za drag denar. Še predno je solnce zašlo, so pripeljali vojaki vjete lopove, in tudi hadžija, ki je težko šel in obraz strašno kremžil. Bil bi prišel v eno luknjo z lopovi, a jaz in moj Bošnjak sva pričala za-nj in tako so ga spustili domú, jaz pa sem mu dal več „bakšiša“, nego sem se bil prej namenil, in on je sprejel vse z glasno hvalo in jel plesati, čeravno je imel rano v nogi.

Drugi dan pride mladi Turek s kožami, jaz mu plačam in ker je šlo ravno več praznih voz v Gradiško nazaj, jih naložim in se odpravim z njimi vred tudi sam. Se vé, da sem Bošnjaka tudi odškodoval, da je bil zadovoljen in se mi ponudil še za drugi pot. V Gradiško sem dospel počasi, ker je bilo vreme slabo, a brez drugih zaprek, le da mi je bilo po poti toliko koč pokradenih, da nisem imel čisto nobenega dobička od prestanega strahu in vseh nevarnosti.

V Gradiški, v katero sem prišel čez 14 dni nazaj, sem našel skoro ravno toliko gnječo, kakor pri odhodu svojem, le da so bili Turki še bolj potrti nego prej, in da je bilo povsod uže vse polno „čifutov“ z raznim blagom namenjenih proti Banjiluki. Tudi drugih narodov, na pr. Slovencev, sem videl, čeravno so večidel vsi namenjeni bili proti Brodu, kamor je dan za dnevom jadrata ladija za ladijo. Vreme je bilo silno neprijetno, vedno dež, in blato smo gazili do kolen; zato sem bil vesel, ko sem dobil priliko, svoje kože na ladiji za drag denar spraviti do Siska in tam oddati jih naprej. Zgube ravno nisem imel, a dobička tudi ne družega, ko skušnje, katere sem tu popisal.

To je bila moja prva pot v Bosno, kar je postala avstrijska zemlja, in po vsem, kar sem doživel, me ni veselilo več iti tje dol, dokler vzlasti pota ne bodo boljša in varnejša. Če bom zopet kedaj šel, Vam hočem uže poročiti, kar bom mikavnega doživel, ako Vam bo drago.

J. M.

Mnogovrstne novice.

* V Rusiji se ponavljajo napadi na življenje policijskih in družih viših uradnikov. Tako je bil une dni ustreljen neki policijski uradnik Baranovskij, o veliki noči pa so bili, kakor „Peterb. Vedom.“ poročajo, 4 viši uradniki policije napadeni, med katerimi so trije smrt storili. Napadnike so vjeli in zaprli in ti so: dva delavca Abrosimov in Neimenov, plemič Kratkov in gospica Agramovkinja, zelo omikana in krasna devojka. Čeravno je vlada ostre naredbe vpejlala proti prekučnejem, ki se na Ruskem „nihilisti“ imenujejo, se oni vsega tega nič ne bojijo, kajti cela vrsta ruskih generalov je od skrivnega komiteta dobila pisma, v katerih se jim naznanja smrt. Iz vsega pa je očitno, da Rusija stoji res na vulkanu, ki se ne bode dal pomiriti tudi z najostrejšimi naredbami, ampak z resnim prevdarkom, kako z državnimi reformami,

času primernimi, iz rok izbiti revolver nihilistom. Dopisnik iz Harkova pražkim „Nar. Listom“ razloge revolucijskih nakán v Rusiji s kratko besedo odkriva tako-le: „Ko bi Rusija imela ustavo (konstitucijo), ne bi godilo se kaj takega. Z vpeljavo ustave bil bi po takem odvzet glavni povod ubojniškim nakanam revolucionarjev. Z vpeljavo ustave morali pa bi odstopiti mnogi imenitni carski svetovalci, ki so Nemci, ki tudi v Rusiji, kakor po celem svetu, imajo to čudno lastnost, da ne znajo jezika naroda, med katerim živijo. Jaz poznam več Nemcev, ki so mi tožili, da, čeravno živijo uže 25 do 30 let v Rusiji, se vendar še niso mogli naučiti ruski.“ Lepa izpoved!

* *S slovanskim kongresom v Moskvi ne bo nič*; ruska vlada ga ne dovoli. Zdaj mislijo Rusi na Beligrad in dotični podvzetniki nameravajo, po dogovoru z Moskvom, Prago in Beligradom, ustanoviti odbor 40 udov iz vseh slovanskih narodov, ki bi imel vse priprave narediti, da se slovanski kongres začne maja meseca. Al težko, da bi srbska vlada dovolila, kar ni dopustila ruska. Čudno je tudi to — piše „Obzor“ — da se dogovori vršijo s Prago, ko je vendar „Politik“ v Pragi dosti jasno odgovorila, da v tem kongresu zaradi političkih ovir ni meči sodelovati avstrijskim Slovanom, zato naj v ta kongres gredo le Rusi in Poljaci zato, ker njihovo porazumljenje je v prvi vrsti potrebno.

* *Obljubna cerkev na Dunaji (Votivkirche)*, ki se je leta 1856. v spomin srečne rešitve cesarjevega življenja začela zidati in kateri temeljni kamen so pripekljali iz Jeruzalema, ni ravno velika, pa gotovo najlepša cerkev svetá. Stroški zidanja in vsega družega so znesli 4 milijone in 53.370 gold. 23. dne aprila se je vpričo cesarja in cesarice prva sv. maša obhajala v tej cerkvi, katera pomnožuje ogleda vredne stavbe dunajske.

Naši dopisi.

Iz Zagreba 1. maja. — Ker vem, da se „Novice“ zmirom rade ozirajo na nas Hrvate o narodnih in gospodarskih zadevah, naj jim naznanim veselo novico, da je baron Filipović, zapovednik v Krajini („vojaški Granici“ po vaše) dovolil, da se tudi tu ustanovijo gospodarske podružnice v združbi z našim gospodarskim društvom v Zagrebu. Tako se je Krajina vsaj na kmetijskem polju združila s civilno Hrvatsko. Baron Filipović ima veliko veselje in blago voljo za to uredbo ter je za vse občine v Krajini naročil 170 iztisov našega „Gosp. Lista“. Težaven bode sicer začetek v tej dosihdob brez svoje krivde zelo zanemarjeni deželici, al, če Bog dá in pripomoč inteligentnih rodoljubov, tudi tu ne bode izostal srečen uspeh!

Z Dunaja 3. maja. — „Burne svečanosti so minule, al hvaležen spomin na te dni ne bo nikdar izginil iz mojega srca“ — tako se med drugim glasijo pristrčne besede, s katerimi se cesar zahvaljuje za tolike dokazne verne udanosti zadnje dni preteklega meseca vsem svojim narodom. Te besede s toplo ljubeznijo svetu oklicane tudi nas Slovane napolnujejo z veselo nado, da dosežemo to, kar nam v „veliki familiji avstrijski“ gre — ravnopravnost namreč, da se ne bode v Avstriji več slišala psovka: mi gospodje, vi pa hlapci! In da je zahvalno pismo narodom cesar pisal grofu Taaffe-u, ne pa Streemayer-u, nam je temveč poročstvo boljše prihodnosti, ker nas z zaupanjem navdaja, da kmalu pride novo ministerstvo na krmilo, ki utegne zaceliti rane, ki jih je nam Slovanom toliko let sekalo Auerpergovo z ono nemško stranko vred, ki si je izkovala lažnjivo ime „ustavoverske“, da je pod krinko parla-

mentarnega absolutizma tlačila lojalne Slovane, po poštenu ustavi hrepeneče. Od vseh strani se rez ministru Taaffe-u razodeva zaupanje in celo Čehi se mu bližajo, pričakovaje, da se dožene sprava med Čehi in Nemci na Pemske. Ob času, ko pridejo nove volitve v državni zbor, se bode pa še le dejansko pokazalo, ali ima grof Taaffe ono eneržijo, ki je potrebna, da glavo stare oni birokratični hidri, ki je v preteklih letih tako mogočna bila, da je v mnozih slovenskih deželah ona najbolj pokazila volitve; živa pričča temu so volitve na Koroškem, Kranjskem, Štajarskem, Primorskem. Slovenci ne potrebujemo pri volitvah nobene podpore od uradnikov, to pa smemo zahtevati, da se noben uradnik ne vtikuje v volitve, če vlada hoče, da po volji cesarjevi so deželni zbori in državni zbor v resnici zastop ljudstva. Zato tudi uže o novih volitvah je treba vseh novih ministrov, katere bo navdajal isti spravljeni duh kakor ministra Taaffe-a. Državnega zbora bode kmalu konec, in — kakor se za gotovo pripoveduje — bodo nove volitve državnih poslancev sred meseca junija; zato zdaj najradovednejši pričakujemo novice: ali dobimo po vse novo ministerstvo?

Iz notranjske Bistrice 2. maja. (*Cesarjeva sreberna poroka. — Naši Bošnjaci. — Neugodno vreme.*) Kakor drugod, tako se je tudi pri nas obhajala cesarjeva sreberna poroka z nenavadnimi, velikimi slovesnostmi. Predvečer godba, streljanje z možnarji, razsvitljava Bistrice in Trnovoga, po gorah kresovi, drugi dan bila je velika sv. maša, pri kateri so moški četvorospeve pevali. Vse oblasti in mnogo ljudstva se je božje službe vdeležilo. Po sv. maši je imela besedo s petjem in deklamacijami šolska mladina cele fare. Po besedi se je vsadila vpričo mladine „cesarjeva lipa“. Ko se je to zvršilo, je bilo blizu 400 šolarjev in šolaric pogostenih pod milim nebom. Ob 2. uri popoldne slavnosten obed. Pri napitnici na Nj. veličanstva je godba cesarsko pesem zaigrala in strel možnarjev se je po dolini razlegal. Ob 8. uri zvečer je bila v čitalnici velika „beseda“. Predstavljal se je prav dobro Prešernov „Krst pri Savici“. To je ob kratkem načrt slavnosti; iz kratkega popisa lahko razvidite, da nismo bili Bistričani zadnji v praznovanju veselega dneva. — Zdaj pa še kaj družega? Minule jeseni in pozimi je bilo šlo mnogo tukajšnjih delavcev, posebno pa voznikov s konji v Bosno in Hercegovino. Zdaj se vračajo v trumah nazaj domu; vsak dan pride mnogo voz in konj nazaj. Nekateri so nekaj zaslužili, nekateri pa nič. Večidel so se zadolžili ali so pa goveda prodali, da si so omislili kljuseta. Zdaj so prišli domu brez denarja z mrševimi in izstradanimi konji. Kaj bodo sedaj reveži počeli? Reči se mora, da bo naša dolina vprihodnje še bolj uboga, kot do sedaj. — Do sedaj je cele mesece neprenehoma deževalo, zdaj pa že par dni mrzla burja brije, da imamo le 7, 8° gorkote. Ljudje si niso skoraj nič še obdelali; vse je zaostalo. V nižavah je zemlja tako namočena, da ne bo tako brž mogoče delati. — Letos smo vendar naše bližnje rebre pogozdovati začeli. Nasadilo se je krog Bistrice mnogo tisoč mladih borovcev. Če se jih le $\frac{1}{4}$ ogoji, bo v nekaj letih naša okolica lep zelen pas imela. Upamo, da se bo to koristno delo prihodnje leto nadaljevalo. Z Bogom!

Iz Ljubljane. Od sl. deželnega predsedstva je tudi „Novicam“ došlo sledeče pismo:

Prebivalcem na Kranjskem!

Njih c. in kr. apostolsko Veličanstvo so blagovolili najmilostivše podeliti naslednje Najvišje ročno pismo gospodu ministru notranjih zadev:

„Ljubi grof Taaffe! Med Svojim dalje kot tridesetletnim vladanjem sem poleg marsikaterih bridkih ur